

Raport

ĆWICZENIE 8	WYZNACZANIE WSPÓŁCZYNNIKA LEPKOŚCI CIECZY NA PODSTAWIE PRAWA STOKESA
------------------------	---

Imię i Nazwisko, Nr indeksu, Wydział	
Termin zajęć: dzień tygodnia, godzina	
Data oddania sprawozdania	
Ocena końcowa	

Data i podpis prowadzącego kurs .....

**Adnotacje dotyczące wymaganych poprawek oraz daty otrzymania poprawionego
sprawozdania**

1. Wstęp

Krótki opis zjawisk fizycznych, których dotyczy wykonywane ćwiczenie, uwzględniający podstawowe wzory i definicje. Cel wykonywanego ćwiczenia.

2. Wyniki pomiarów i ich opracowanie

I. Pomiar współczynnika lepkości cieczy za pomocą szklanego naczynia cylindrycznego

1. Wyniki pomiaru odległości między pierścieniami (h) oraz gęstości badanej cieczy (ρ_c) i ich niepewności wpisz do tabeli 1. Niepewność pomiaru odległości $u(h)$ oraz gęstości badanej cieczy $u(\rho_c)$ określ na podstawie dokładności pomiaru.

Uwaga: W przypadku pojedynczego pomiaru wielkości x niepewność pomiaru $u(x)$ wynika z dokładności przyrządu (Δx) i wyraża się zależnością:

$$u(x) = \frac{\Delta x}{\sqrt{3}}$$

2. Wyniki pomiaru masy m i jej niepewność $u(m)$ oraz średnicy kulki d wpisz do tabeli 1. Oblicz wartość średnią średnicy $\bar{d}$ i jej niepewność $u(d)$ oraz gęstość kulek ρ_k i jej niepewność $u(\rho_k)$ korzystając z poniższych wzorów. Wyniki wpisz do tabeli 1.

$$\bar{d} = \sum_{i=1}^n d_i / n$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{1}{n(n-1)} \cdot \sum_{i=1}^n (d_i - \bar{d})^2}$$

$$u(d) = \sqrt{(S_{\bar{d}})^2 + \frac{(\Delta d)^2}{3}}$$

Przykładowe obliczenia:
Kulka 1

$$\bar{d}_1 =$$

$$S_{\bar{d}_1} =$$

$$u(d_1) =$$

Gęstość kulki

$$\rho_k = \frac{6m}{\pi d^3}$$

$$u_c(\rho_k) = \sqrt{\left|\frac{\partial \rho_k}{\partial m}\right|^2 \cdot u(m)^2 + \left|\frac{\partial \rho_k}{\partial d}\right|^2 \cdot u(d)^2} = \sqrt{\left|\frac{6}{\pi d^3}\right|^2 \cdot u(m)^2 + \left|\frac{18m}{\pi d^4}\right|^2 \cdot u(d)^2}$$

Przykładowe obliczenia:

Kulka 1

$$\rho_{k1} =$$

$$u_c(\rho_k) =$$

3. Wyniki pomiaru czasu spadania kulek (t) wpisz do tabeli 1. Oblicz wartość średnią czasu $\bar{t}$ oraz jego niepewność $u(t)$ korzystając z podanych wzorów. Wyniki wpisz do tabeli 1.

$$\bar{t} = \sum_{i=1}^n t_i / n$$

$$S_{\bar{t}} = \sqrt{\frac{1}{n(n-1)} \cdot \sum_{i=1}^n (t_i - \bar{t})^2}$$

$$u(t) = \sqrt{(S_{\bar{t}})^2 + \frac{(\Delta t)^2}{3}}$$

Przykładowe obliczenia:

Kulka 1

$$\bar{t} =$$

$$S_{\bar{t}} =$$

$$u(t) =$$

4. Na podstawie danych pomiarowych oblicz współczynnik lepkości (η) dla każdej kulki i jego niepewność $u_c(\eta)$; dane wpisz do tabeli 1.

$$\eta = \frac{d^2 \cdot g \cdot t \cdot (\rho_k - \rho_c)}{18h}$$

$$\eta_1 =$$

$$\eta_2 =$$

$$u_c(\eta) = \sqrt{\left|\frac{\partial \eta}{\partial d}\right|^2 \cdot u(d)^2 + \left|\frac{\partial \eta}{\partial t}\right|^2 \cdot u(t)^2 + \left|\frac{\partial \eta}{\partial \rho_k}\right|^2 \cdot u_c(\rho_k)^2 + \left|\frac{\partial \eta}{\partial \rho_c}\right|^2 \cdot u(\rho_c)^2 + \left|\frac{\partial \eta}{\partial h}\right|^2 \cdot u(h)^2 =$$

$$\sqrt{\left|\frac{d \cdot g \cdot t (\rho_k - \rho_c)}{9h}\right|^2 u(d)^2 + \left|\frac{d^2 \cdot g (\rho_k - \rho_c)}{18h}\right|^2 u(t)^2 + \left|\frac{d^2 \cdot g \cdot t}{18h}\right|^2 u_c(\rho_k)^2 + \left|\frac{d^2 \cdot g \cdot t}{18h}\right|^2 u(\rho_c)^2 + \left|\frac{d^2 \cdot g \cdot t (\rho_k - \rho_c)}{18h^2}\right|^2 u(h)^2}$$

$$u_c(\eta_1) =$$

$$u_c(\eta_2) =$$

$$\bar{\eta} = (\eta_1 + \eta_2)/2 =$$

$$u(\bar{\eta}) =$$

Tabela 1. Pomiary parametrów oraz czasów opadania dla kulki 1 wraz z obliczonym współczynnikiem lepkości cieczy

	<i>m</i> 10 ⁻³ [kg]	<i>d</i> 10 ⁻³ [m]	<i>h</i> [m]	<i>t</i> [s]	<i>ρ_k</i> [kg/m ³]	<i>ρ_c</i> [kg/m ³]	<i>η</i> [Ns/m ²]
1							
2							
3							
⋮							
n							
<i>X̄</i>							
<i>ΔX</i>							
<i>u(X)</i>							
<i>u_c(X)</i>							

$$\bar{\eta} = \qquad \qquad \qquad u(\bar{\eta})$$

II. Wyznaczanie współczynnika lepkości cieczy przy pomocy wiskozymetru

1. Wyniki czasu spadania kulki t oraz wartości gęstości kulki ρ_k , cieczy ρ_c i ich niepewności $u(\rho_k)$, $u(\rho_c)$ wpisz do tabeli.
2. Oblicz wartość średnią czas spadania kulki $\bar{t}$ oraz jego niepewność $u(t)$. Wyniki wpisz do tabeli.

$$\bar{t} = \sum_{i=1}^n t_i / n =$$

$$S_t = \sqrt{\frac{1}{n(n-1)} \cdot \sum_{i=1}^n (t_i - \bar{t})^2} =$$

$$u(t) = \sqrt{(S_t)^2 + \frac{(\Delta t)^2}{3}} =$$

3. Oblicz współczynnik lepkości (η) i jego niepewność ($\Delta\eta$). Wyniki obliczeń wpisz do tabeli.

$$\eta = k \cdot (\rho_k - \rho_c) \cdot t$$

$$\eta =$$

$$u_c(\eta)$$

$$= \sqrt{|k \cdot t|^2 \cdot u(\rho_k)^2 + |k \cdot t|^2 \cdot u(\rho_c)^2 + |k \cdot (\rho_k - \rho_c)|^2 \cdot u(t)^2 + |(\rho_k - \rho_c)t|^2 \cdot u(k)^2}$$

$$u_c(\eta) =$$

Dane potrzebne do obliczeń:

- dla wiskozymetru z kulką **szklaną**

$$k = 0,7941 \cdot 10^{-6} \text{ m}^2/\text{s}^2$$

$$\rho_k = (2,41 \pm 0,01) \text{ g/cm}^3$$

$$\rho_c = (1,261 \pm 0,005) \text{ g/cm}^3$$

- dla wiskozymetru z kulką **metalową**:

$$k = 0,1216 \cdot 10^{-6} \text{ m}^2/\text{s}^2$$

$$\rho_k = (8,12 \pm 0,01) \text{ g/cm}^3$$

$$\rho_c = (1,261 \pm 0,005) \text{ g/cm}^3$$

lp.	t [s]	k [m ² /s ²]	ρ_k [kg/m ³]	ρ_c [kg/m ³]	η [Ns/m ²]
1					
2					
3					
...					
n					
$\bar{X}$					
ΔX					
$u(X)$					
$u_r(X)$					

3. Dyskusja wyników, wnioski